

Kristiina Stokkeby

Deloitte Advisory AS

Tööandja võimalus teha tulumaksuvabasid sissemaksid töötaja pensionifondi

Seoses rahvastiku vananemisega, pensionisüsteemi puudujääkidega ning vajadusega inimeste finantsteadlikkust tõsta, on tihti laual küsimus, et miks inimesed (piisavalt) ei säästa? Jättes kõrvale need inimesed, kellel vahendid säästmiseks puuduvad, on ülejäänutel pigem üheks väljakutseks „elamine hetkes“.

Viimase 10-15 aasta jooksul on teadlaste huvi köitnud käitumisökonomika (*behavioral economics*), mis sisuliselt tõestab, et inimesed ei tee alati ratsionaalseid otsuseid, vaid nende otsused on mõjutatud nende eelistustest, tunnetest, emotsioonidest jne. „Elamine hetkes“ põhimõtteliselt tähendab, et lihtsam on raha kulutada täna, kui homseks säästa, sest säästmine vajab teatud määral enesedistsipliini. Lisaks ei diskonteeeri inimesed tuleviku rõõmu ratsionaalselt tänasesse päeva, vaid asetavad tänasele päevale suurema heaolutunde kui tulevikule. *

Richard Thaler tutvustas 2008. aastal „nügimisteooriat“ (*nudge theory*), mille kohaselt on võimalik inimeste käitumist suunata, muutes keskkonda lihtsal ja odaval viisil, ilma inimestel midagi ära keelamata või pakkumata suuremaid eeliseid teatud otsuste tegemise eest.

Võimalus tööandjatele

Viskan õhku idee tööandjatele, aidata kaasa oma töötajate pensionieaks valmistumisele ja miks ka mitte säästmisharjumuse tekkele ning finantsteadlikkuse tõstmisele, tehes oma töötaja eest maksid täiendava kogumispensioni kindlustusmaksete või vabatahtliku pensionifondi osakute soetamiseks. Lisaks aitab tegevus kaasa sotsiaalsele vastutusele ning tööandja maine kujundamisele.

Kuigi tehakse küll väljamakse töötaja hüvanguks, on vastavalt tulumaksuseaduse §13 p3 lg 15 tulumaksuvabad ametniku, töötaja või juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikme eest tasutud täiendava kogumispensioni kindlustusmaksed ja vabatahtliku pensionifondi osakute soetamiseks makstud summad,

mis ei ületa 15% talle kalendriaasta jooksul makstud ja tulumaksuga maksustatud väljamaksete summat ega 6000 eurot. Seega on võimaldatud tööandjal teha tulumaksuvabasid väljamakseid töötaja pensionifondi. Tuleb küll märkida, et maksuvabad piirmäärad on summeritult nii töötajale kui tööandjale.

Võttes arvesse näiteks 300-eurosed igakuised maksed, 6% aastatootluse, liitintressi võlud ning ajaperioodiks 40 aastat, võib töötajale pensionieaks koguneda umbes 600 000 eurot. Näide on illustreeriv ning konkreetset numbrid sõltuvad muuhulgas ka tehingutasudest ning valitud finantsinstrumentidest.

*Sherfin, H. M. & Thaler, R. H., 1988. *The behavioral life-cycle hypothesis. Economic Inquiry, Volume XXVI.*

Laibson, D. I. et al., 1988. *Self-Control and Saving for Retirement. Brookings Papers on Economic Activity, Volume No. 1 (1998).*

Strotz, R. H., 1956. *Myopia and Inconsistency in Dynamic Utility Maximization. The Review of Economic Studies, 23(No. 3 (1955 - 1956)).* O'Donogue, T. & Rabin, M., 1999. *Doing it now or later. The American Economic Review, Volume Vol.89(1).*